

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење Закона о јавном информисању и медијима садржан је у члану 97. тачка 10. Устава Републике Србије где је прописано да Република Србија уређује и обезбеђује „систем јавног информисања”.

2. РАЗЛОЗИ И ЦИЉЕВИ ДОНОШЕЊА ЗАКОНА О ЈАВНОМ ИНФОРМИСАЊУ И МЕДИЈИМА

Систем јавног информисања у свакој земљи има посебан значај за развој демократских односа у друштву и регулише се законом. Устав Републике Србије гарантује слободу мишљења и изражавања и гарантује слободу медија у складу са највишим међународним стандардима и стандардима земаља Европске Уније. Законским правилима уређује се начин остваривања права загарантованих Уставом. У првом реду законом се обезбеђује и штити слобода изношења, примања и размене информација, ставова и мишљења путем медија и штити се право грађана на истинито, потпуно и благовремено информисање. Значај области јавног информисања, и посебно улоге коју у њој имају медији, захтева континуирано праћење ове области и стално унапређивање и усклађивање законског оквира са стандардима садржаним у међународним документима, нарочито документима Уједињених нација, Европске уније и Савета Европе, али и са стандардима произашлих из праксе појединих институција које се баве заштитом људских права, нарочито Европског суда за људска права. Реч је о области друштвеног живота која је веома динамична и у сталном развоју, а на коју огроман утицај имају и различита техничко-технолошка достигнућа.

Потреба за темељним редефинисањем и унапређењем система јавног информисања, па самим тим и Закона о јавном информисању, јасно је исказана кроз Стратегију развоја система јавног информисања у Републици Србији за период 2020 – 2025. године, коју је Влада Републике Србије усвојила 30. јануара 2020. године („Службени гласник РС”, број 11/20). У Акционом плану за спровођење Стратегије, као најважнија активност предвиђено је да се изради Нацрт закона о изменама и допунама Закона о јавном информисању и медијима.

До сада важећи Закон о јавном информисању („Службени гласник РС”, бр. 83/14, 58/15 и 12/16 – аутентично тумачење), донет је 2014. године. Као најопштији закон у области јавног информисања и медија, Закон је у највећој мери пратио тадашње међународне стандарде. Стандарди су се у међувремену унапредили, пракса спровођења закона показала је одређене недостатке и недоречености, те је настала неопходност и потреба да овај закон буде изменjen и допуњен. Рад на измени постојећег закона је кренуо у правцу измена и допуна али је након завршетка рада и констатације да је број предложених измена и број нових чланови већи од половине чланова важећег закона одлучено је да се изради нов законски текст.

3. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Закон садржи XXII главе и 160. чланова.

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ (чл. 1–14)

Основне одредбе Закона одређују начин остваривања слободе јавног информисања, као и циљ и предмет законског регулисања ове области. Чланом 1. Закона, утврђено је да се јавно информисање остварује путем медија. У члану 2. Закона, набројани су циљеви законског регулисања у овој области. Овим чланом је утврђено да се законским правилима на првом месту жели обезбедити и заштитити слобода изношења, примања и размене информација, идеја и мишљења путем медија у циљу унапређивања вредности демократског друштва, спречавања сукоба и очувања мира, истинитог, благовременог, веродостојног и потпуног информисања и омогућавања слободног развоја личности.

Одредба члана 3. Закона одређује предмет законског регулисања. У том смислу се каже да се законом ближе уређује начин остваривања слободе јавног информисања, која посебно обухвата: слободу прикупљања, објављивања и примања информација, слободу формирања и изражавања ставова и мишљења, слободу штампања и дистрибуције новина и слободу производње, пружања и емитовања аудио и аудио-визуелних медијских услуга, слободу ширења информација путем интернета и на другим платформама, као и слободу издавања медија и обављања делатности јавног информисања. На овај начин, законским одредбама покривају се сви појединачно одређени аспекти слободе јавног информисања, од слободе стварања и дистрибуције медијских садржаја, до обезбеђивања услова за слободно издавање медија и обављање делатности у оквиру система јавног информисања. Предмет Закона је и утврђивање начела јавног информисања, дефинисање јавног интереса у јавном информисању, обезбеђивање и расподела средстава за остваривање јавног интереса, формирање Јединственог информационог система за спровођење и праћење суфинансирања пројекта у области јавног информисања обавеза идентификације медија, јавност података о медијима и произвођачима медијског садржаја, регистар медија и евидентија произвођача медијског садржаја, заштита медијског плурализма, право новинара на раду и поводом рада, положај уредника и новинара, професионалних удружења новинара и представника страних медија, дистрибуција медија и медијских садржаја, привремено чување и увид у медијски запис, посебна права и обавезе у јавном информисању, информације о личности, средства и поступци правне заштите, надзор над применом одредаба закона, као и казнене одредбе. Овим чланом Закона одређено је да термини који имају родно значење, а изражени су у мушким роду подразумевају женски и мушки пол лица на које се односе.

У оквиру основних одредаба садржана су и начела на којима се заснива слобода јавног информисања.

Прво начело (члан 4.) јесте оно које се односи на гаранције слободе јавног информисања, а на првом месту забрана цензуре. Даље, и компатибилно са забраном цензуре, ово начелно правило обухвата такође и забрану дискриминације новинара и других медијских посленика, као и других лица, међу којима су и они којима су

информације намењене, и то према њиховим политичким уверењима или другом личном својству. Осим дискриминације, у оквиру одредби о слободи јавног информисања посебно се забрањују акти који су усмерени на угрожавање слободног протока информација у медијима, као што је вршење притиска, претња или уцењивање уредника, новинара и извора информације. Посебна пажња се такође посвећује кажњавању за акте насиља над новинарима, а затим се каже да се слобода јавног информисања не сме повређивати злоупотребом службеног положаја и јавних овлашћења, својинских и других права, као и утицајем и контролом над средствима за штампање и дистрибуцију новина или мрежама електронских комуникација које се користе за дистрибуцију медијских садржаја, односно платформама посредством којих се врши дистрибуција медијских садржаја.

Друго начело (члан 5.) везује се за остваривање права јавности да буде обавештена о питањима од интереса за јавност. Због тога се овим начелом утврђује да се у медијима слободно објављују информације и изражавају ставови и мишљења о појавама, догађајима и личностима о којима јавност има оправдани интерес да зна, без обзира на начин прибављања информација, а да са друге стране свако има право да дође до информација, односно буде обавештен о стварима од интереса за јавност.

Треће начело (члан 6.) везује се за заштиту медијског плурализма и забране монопола у области јавног информисања. Да би се грађанима омогућило формирање сопственог мишљења о појавама, догађајима и личностима, обезбеђује се разноврсност извора информација и разноврсност садржаја. Ово начело проглашава да је забрањен сваки вид монопола у области јавног информисања ради заштите конкуренције и разноврсности идеја и мишљења, као и да нико не може имати монопол на оснивање, односно дистрибуцију медија.

Четврто начело (члан 7.) се тиче омогућавања доступности јавности података о медијима ради формирања сопственог мишљења о веродостојности и поузданости информација, ставова и мишљења објављених у медијима као и ради сагледавања могућег утицаја медија на јавно мњење и заштиту медијског плурализма.

Пето начело (члан 8.) говори о положају носиоца јавних, односно политичких функција. Да би се осигурала несметана комуникација између грађана и политичара, као и оних који се налазе на државним функцијама, односно функцијама власти, и то у циљу јавне контроле њиховог рада, предвиђене су одредбе о томе да су те личности дужне да трпе изношење критичких мишљења која се односе на резултате њиховог рада и политику коју воде.

Начелне одредбе садрже правила која су обавезна за медијске посленике. Реч је о обавези новинарске пажње, која се односи на уреднике и новинаре (члан 9.). Уредник и новинар дужни су да са пажњом примереном околностима и у складу са правилима новинарске струке, а пре објављивања информације о некој појави, догађају или личности, провере њено порекло, истинитост и потпуност. Такође, обавеза новинарске пажње подразумева и посебне обавезе уредника и новинара у процесу преношења информација, односно дужност да преузете информације, ставове и мишљења пренесу веродостојно и потпуно, као и дужност да наведу назив другог јавног гласила из кога преузимају информације које објављују. Кад је у питању преузимање информација између уређивачки обликованих интернет страница предвиђена је обавеза постављања уређивачки обликоване интернет странице са којих се садржај преузима.

Посебна обавеза, предвиђена чланом 10. Закона, односи се на установе јавних медијских сервиса и друге медије који пружају услуге по начелима јавних медијских

сервиса. Ови медији имају обавезу да о појавама, догађајима и личностима извештавају правовремено и непристрасно, да омогуће изражавање свих ставова и мишљења која су заступљена у заједници, да у духу толеранције, подстичу расправу о свим темама од интереса за јавност, да производе разноврсне програмске садржаје и теже највишем нивоу квалитета услуга.

Члан 11. Закона садржи правила која се односе на права издавача, и њиме се потврђује да су сви дужни да ова права поштују, као и да се гарантује право издавања медија свим физичким и правним лицима, домаћим и страним, у складу са законом.

У оквиру основних одредаба Закон гарантују се и посебна права, појединим категоријама лица, у области јавног информисања. Тако се у члану 12. предвиђа, да у циљу остваривања права на информисање лица са инвалидитетом, Република, аутономна покрајина и јединице локалне самоуправе предузимају мере којима се омогућава да особе са инвалидитетом несметано примају информације намењене јавности, у примереном облику и применом одговарајуће технологије. Предвиђено је предузимање мера да информативни, образовни, културни и забавни садржаји буду приступачни особама са инвалидитетом. Република, аутономна покрајина и јединице локалне самоуправе, такође, обезбеђују део средстава или других услова за рад медија који објављују информације на знаковном језику или Брајевом писму. У члану 13. Закон предвиђа да Република, аутономна покрајина и јединице локалне самоуправе, такође, обезбеђују део средстава, путем суфинансирања, или других услова за рад медија који објављују информације на језицима националних мањина, а све у циљу информисања на матерњем језику и неговању сопствене културе и идентитета. Предвиђено је да Република Србија, односно аутономна покрајина обезбеђују из буџета део средстава за издавање новина на језицима националних мањина као и да ће критеријуме за доделу средстава, начин расподеле и утврђивање износа уредити Влада посебним актом.

Најзад, у члану 14. Закона, прописују се правила тумачења и примене законских норми. На првом месту, принципијелно се забрањује тумачење и примена законских норми на начин који би довео до укидања слободе јавног информисања или до њеног ограничења у мери која је већа од прописане. На другом месту, примена и тумачење Закона врши се у складу са општеприхваћеним правилима међународног права, важећим међународним стандардима људских и мањинских права, као и пракси међународних институција које надзиру њихово спровођење (Европског суда за људска права итд.).

II. ЈАВНИ ИНТЕРЕС У ЈАВНОМ ИНФОРМИСАЊУ (чл. 15–16)

Законом је утврђен јавни интерес у области јавног информисања. Јавни интерес у овој области представља остваривање права јавности да буде информисана, и он се остварује путем медија. Слободан развој независних, професионалних медија и медијског система треба да омогући најшире задовољавање потребе грађана Републике Србије, без дискриминације, за информацијама и садржајима из свих области живота: политици, привреде, културе, уметности, образовања, екологије, спорта, разоноде и др. У јавном интересу је да се обезбеде разноврсни и квалитетни медијски садржаји за све појединаче и друштвене групе: професионалне, старосне, образовне, као и све мањинске групе: националне, религијске, језичке, односно групе са посебним потребама и др.

У члану 15. Закона таксативно је набројано шта се сматра јавним интересом у области јавног информисања. Такође, овим чланом је предвиђено да се Република Србија,

аутономна покрајина и јединице локалне самоуправе старају о остваривању јавног интереса.

Чланом 16. предвиђено је да Република Србија остварује јавни интерес у области јавног информисања искључиво:

- 1) формирањем јавних сервиса на републичком и покрајинском нивоу, у складу са законом;
- 2) формирањем установе ради остваривања права на јавно информисање становништва на територији Аутономне покрајине Косово и Метохија;
- 3) омогућавањем националним саветима националних мањина да оснивају установе, привредна друштва, односно фондације ради остваривања права на информисање на језику националне мањине, у складу са законом;
- 4) суфинансирањем пројекта у области јавног информисања ради остваривања јавног интереса;
- 5) стварањем подстицајног окружења за рад медија цивилног сектора;
- 6) стварањем подстицајног окружења за рад медија за извештавање о локалним и регионалним темама;
- 7) стварањем подстицајног окружења за рад вишејезичних медија;
- 8) израдом националне стратегије развоја медијске, информационе и дигиталне писмености и стварање координисане националне мреже за медијску, информациону и дигиталну писменост.

У оквиру овог члана дефинисано је да појам подстицајно окружење подразумева стварање и одржавање политичког, економског и друштвеног окружења које медијима треба да обезбеде слободан рад, без притиска.

Како би се спречио било какав недозвољени утицај на медије чије су издаваче основали национални савети националних мањина, односно Република, овом законском одредбом утврђено да се актом о оснивању установе, привредног друштва, односно фондације, која је оснивач медија, посебно уређују начин избора и именовања органа управљања установом, привредним друштвом, односно фондацијом и начин избора и именовања главног уредника и директора, односно управитеља, установе, привредног друштва, односно фондације. Такође је предвиђено да две трећине чланова управног одбора установе, привредног друштва, односно фондације, чине независни чланови. Овом одредбом дато је и ближе одређење „независних чланова”, као и да се приликом именовања чланова органа управљања привредног друштва, односно фондације мора водити рачуна о уравнотеженој заступљености полова.

Чланом 17. Закона је ближе уређен рад издавача медија чији су оснивачи национални савети националних мањина. То уређења рада се односи на: начела рада медија чији су издавачи основани од стране националних савета националних мањина; гарантовање њихове уређивачке политике; начин остваривања професионалних и етичких стандарда у раду тих медија; услове које морају испуњавати чланови органа управљања као и законски заступник издавача; обавезу прибављања мишљења редакције о кандидату приликом избора главног уредника медија као и обавезу објављивања финансијског извештаја и извештаја о спровођењу интерног етичког кодекса.

III. СУФИНАНСИРАЊЕ ПРОЈЕКАТА У ОБЛАСТИ ЈАВНОГ ИНФОРМИСАЊА

РАДИ ОСТВАРИВАЊА ЈАВНОГ ИНТЕРЕСА (чл. 18–34)

Кроз ово поглавље Закона, утврђен је законски оквир за пројектно суфинансирање у области јавног информисања. Пројектно суфинансирање је један од основних начина на који се Република, аутономна покрајина и јединице локалне самоуправе старају о остваривању јавног интереса у области јавног информисања. Оно укључује и прелазак са директног буџетског финансирања појединих медија, на систем пројектног, конкурсног суфинансирања, за све медије, односно издаваче медија који су уписаны у регистар медија, затим правна лица, односно предузетнике који су регистровани за производњу медијских садржаја, као и друга правна лица односно предузетнике. Пројектно суфинансирање, којим се обезбеђује остваривање јавног интереса у области јавног информисања, „отворено” је, не само за осниваче регистрованих медија, већ и за све друге поменуте субјекте, што је логично решење с обзиром да остваривању јавног интереса у области јавног информисања, у нпр. производњи медијског садржаја, значајно могу да допринесу и независне продукције, удружења грађана као и други субјекти који нису оснивачи медија.

У предложеним одредбама, предвиђено је да се у буџетима Републике, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе обезбеђује део средстава за остваривање јавног интереса у области јавног информисања и да се та средства распоређују расписивањем јавних конкурса и појединачним давањима, на основу примене принципа недискриминације и применом прописа о додели државне помоћи и заштити конкуренције (члан 18. став 1.). Ради обезбеђивања остваривања јавног интереса у пуном обиму предвиђено је да се средства, која се додељују за ову намену, преносе на посебне наменске рачуне код Управе за трезор и да не подлежу принудној наплати у поступку извршења у складу са прописима којима се уређује извршење и обезбеђење (члан 18. став 2.). Органи јавне власти приликом одлучивања укупног износа средстава која се додељују, као и минималног и максималног износа који се расподељује на сваком расписаном конкурсу полази од стварних трошкова производње медијских садржаја за које се ти конкурси расписују (члан 18. став 3.).

Средства намењена за појединачна давања ограничена су на 5% од укупно определених средстава за остваривање јавног интереса у области јавног информисања путем јавних конкурса (члан 18. став 5.). Ова средства, могу се распоредити одлуком руководиоца органа јавне власти, која се доноси без спровођења јавног конкурса.

У наставку овог поглавља, детаљно је утврђена процедура односно поступак доделе средстава у поступку пројектног суфинансирања. Поступак започиње расписивањем конкурса од стране министарства надлежног за послове јавног информисања, односно органа јавне власти надлежног за послове јавног информисања аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Конкурси се расписују и средства се додељују за реализацију пројекта до краја године у којој је конкурс расписан, а рок за реализацију пројекта може бити продужен, одлуком органа који је расписао конкурс, само у случају наступања оправданих околности. Предвиђено је да се конкурси расписују до 31. јануара текуће године за ту календарску годину као и рок у ком се мора поново расписати конкурс у случају да је конкурсни поступак обустављен. Законом је утврђена садржина конкурса, ко има право учешћа на конкурсу, услови за учешће на конкурсу, критеријуми за оцену пројектата, именовање чланова конкурсне комисије, доношење одлука о расподели

средстава, обавеза извештавања о спроведеним активностима, анализа о потребним медијским садржајима и др.

Законом је предвиђено да је решење о расподели средстава коначно и да се против њега може покренути управни спор, што значи да је другостепени орган управни суд. С обзиром да се поступак води по закону који регулише општи управни поступак, управни суд је најстручнији орган да решава у другом степену. (члан 26. став 7.).

Министар надлежан за послове јавног информисања уређује суфинансирање пројеката за остваривање јавног интереса у области јавног информисања.

Ради обједињавања свих релевантних информација и унапређења транспарентности процеса пројектног суфинансирања предвиђено је успостављање Јединственог информационог система за спровођење и праћење суфинансирања пројеката у области јавног информисања којим ће се омогућити упис и прибављање, обрада и достављање података, односно припрема, израда и подношење докумената у електронском облику. Поступак пројектног суфинансирања ће се спроводити искључиво путем наведеног система након његовог успостављања. Сва питања која се односе на Јединствени информациони систем су уређена члановима 31-34. Министар надлежан за послове информисања ближе уређује услове и начин успостављања Јединственог информационог система, упис, обраду, вођење, ажурирање и доступност података и докумената у електронском облику као и друга питања од техничког значаја за његово вођење.

IV. МЕДИЈИ И ПРОИЗВОЂАЧИ МЕДИЈСКОГ САДРЖАЈА (чл. 35–41)

У овом поглављу дефинисан је појам „медиј”. Израз „медиј” у савременом свету постао је временом глобални појам, препознатљив у свим деловима света без обзира на говорно подручје, а већ више деценија је одомаћен и фактички и правно прихваћен (нпр. Устав Републике Србије у члану 50. - Слобода медија) у свакодневној, па и службеној употреби у Републици Србији (Устав Републике Србије у члану 50. - Слобода медија). У смислу овог закона, медиј је средство јавног обавештавања које речима, сликом односно звуком преноси уреднички обликоване информације, идеје и мишљења и друге садржаје намењене јавној дистрибуцији и неодређеном броју корисника. Под медијем се у смислу овог закона нарочито подразумевају дневне и периодичне новине, сервиси новинских агенција, радио програм и телевизијски програм и електронска издање тих медија, као и самостално електронско издање, под којима се подразумевају уређивачки обликоване интернет странице, а који су регистровани у Регистру медија, у складу са овим законом.

Медиј нема својство правног лица.

Чланом 36. је предвиђено да су медији цивилног сектора средства јавног информисања која своје услуге пружају у јавном интересу, ради задовољавања специфичних интереса појединачних друштвених група и организација грађана, да издавач медија цивилног сектора не може бити правно лице које је основано ради стицања добити као и да медијски садржај које производи медиј цивилног сектора мора бити у вези са облашћу деловања издавача медија цивилног сектора.

У овом поглављу, извршена је и негативна енумерација, тачније утврђен је детаљан списак шта није „медиј” (књига, филм, носач аудио и аудио-визуелног садржаја, научни и стручни часопис, интернет претраживачи и агрегатори и др). На овај начин, прецизним дефинисањем појма „медиј” као и шта овај појам не обухвата, спречава се потенцијална могућност да се у пракси појаве његова различита тумачења (члан 37.).

Законским текстом је такође ближе појашњено да се сваке новине са посебним називом сматрају једним медијем, а такође и сва издања једних новина, која излазе под истим називом, сматрају се једним медијем. Сваки појединачни радио или телевизијски програм сматра се једним медијем, без обзира на начин дистрибуције. Сваки сервис новинске агенције који се посебно дистрибуира сматра се једним медијем. Самостално електронско издање сматра се једним медијем (члан 38.).

У истом поглављу прецизiran је и потврђен слободан приступ медијском тржишту, тако што је предвиђено да издавач медија може бити свако физичко и правно лице. Физичка и правна лица издавачи медија морају бити регистровани код надлежног органа Републике Србије, за обављање делатности. Правно лице, издавач медија, може основати свако домаће или страно правно или физичко лице, у складу са законом. Такође је предвиђено и ко не може основати правно лице које је издавач медија (члан 39. став 4.).

Право на издавање медија се може пренети (законска одредба изричito прецизира да је ово право у правном промету). Промена издавача уписује се у Регистар медија, а према трећим лицима делује од дана уписа те промене. Правни посао промене издавача се закључује у писаној форми, а промена издавача електронског медија се уређује законом који уређује област електронских медија (члан 40.).

Дефинисан је појам произвођача медијског садржаја на начин да је то правно или физичко лице које у виду делатности производи садржаје намењене објављивању у медијима, а није издавач медија. Такође је предвиђено ко не може основати произвођача медијског садржаја (члан 41.).

V. ИМПРЕСУМ, СКРАЋЕНИ ИМПРЕСУМ И ИДЕНТИФИКАЦИЈА (чл. 42–44)

Овим одредбама је, као једна од битних обавеза у односу на сваки медиј, прописана обавеза објављивања импресума и скраћеног импресума медија, односно основних података на основу којих се медиј идентификује. За радио и телевизијске програме, утврђена је и обавеза идентификације која садржи карактеристичну ознаку аудио-визуелне медијске услуге, односно телевизијског програма, док за радио програм садржи назив радио програма и радио фреквенцију на којој се програм емитује. У овом одељку, посебно је разрађен садржај импресума новина, пружалаца аудио-визуелних медијских услуга и новинских агенција, затим садржај скраћеног импресума и идентификације и начин објављивања импресума, скраћеног импресума и идентификације у новинама, телевизијском и радио програму, самосталним електронским издањима као и импресума новинске агенције.

VI. ЈАВНОСТ ПОДАТАКА О МЕДИЈИМА, РЕГИСТАР МЕДИЈА И ЕВИДЕНЦИЈА ПРОИЗВОЂАЧА МЕДИЈСКИХ САДРЖАЈА (чл. 45–52)

Законом је поред постојећег Регистра медија установљена и Евиденција произвођача медијских садржаја. Регистар медија и Евиденцију води Агенција за привредне регистре. Циљ вођења регистра и евиденције је обезбеђивање да сви подаци везани за медије и произвођаче медијских садржаја буду јавни како би грађани могли

формирати сопствено мишљење о веродостојности и поузданости информација, идеја и мишљења објављених у медијима, ради сагледавања могућег утицаја медија на јавно мњење као и ради заштите медијског плурализма.

Свако има право увида у податке који се воде у Регистру медија, у складу са законом којим се регулише рад Агенцији за привредне регистре.

У овом поглављу су такође прецизно прописани подаци који су предмет регистрације, односно евиденције, поступак, надлежност и рок за регистрацију, односно евиденцију, објављивање и достављање података, као и последице неуписивања и брисања из регистра.

Значајно је истаћи да се, у циљу заштите медијског плурализма и обезбеђивања транспарентности власничке структуре медија, као и ради увида у добијена новчана средства, из јавних прихода, у регистар, односно евиденцију обавезно уписује: документ који садржи податке о правним и физичким лицима која непосредно или посредно имају више од 5% удела у оснивачком капиталу издавача, односно произвођачу медијског садржаја, податке о њиховим повезаним лицима у смислу закона којим се уређује правни положај привредних друштава и податке о другим издавачима у којима та лица имају више од 5% удела у оснивачком капиталу; подаци о износу новчаних средстава додељених медију на име државне помоћи, односно помоћи мале вредности, у складу са одредбама овог закона; као и подаци о износу новчаних средстава добијених од органа јавне власти под којима се подразумевају државни органи, органи територијалне аутономије, органи локалне самоуправе, као и правна лица које оснива или финансира у целини, односно у претежном делу Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе, или од привредног друштва у коме значајно учешће у основном капиталу, у смислу закона којим се уређује правни положај привредних друштава, има орган јавне власти, по другим основима, укључујући донације, поклоне, спонзорства, услуге истраживања тржишта и економског истраживања, услуге испитивања јавног мњења, услуге кампање, оглашавања и маркетинга, услуге промовисања, услуге од медија по основу примене прописа из области јавних набавки, као и друге услуге које пружа медиј, динарска противвредност бесплатне услуге закупа коју орган јавне власти пружа издавачу медија, обрачуната у складу са пореским прописима, јавно оглашавање и јавно обавештавање, као и сва друга давања средстава издавачима медија од стране ових лица.

Предвиђено је ко је подносилац пријаве за регистрацију, односно евиденцију података као и рокови у којима се одређени подаци региструју.

Министарство задужено за послове информисања доноси подзаконски акт којим се ближе прописује документација која се прилаже у поступку регистрације и евидентирања.

VII. ЗАШТИТА МЕДИЈСКОГ ПЛУРАЛИЗМА **(чл. 53–55)**

Законом су утврђени случајеви када није дозвољено обједињавање оснивачких, односно управљачких права у два или више издавача медија, из разлога што би такво обједињавање могло довести до јачања претежног утицаја у области јавног информисања које би значајно ограничило медијски плурализам и разноврсност медијске понуде, као и разноликост медијских садржаја.

Недозвољено обједињавање ће постојати у случају обједињавања оснивачких, односно управљачких права у две или више издавача дневних новина које објављују информације из свих области друштвеног живота, чији тираж прелази 50% од укупно продатог или на други начин реализованог тиража дневних новина на подручју Републике Србије на годишњем нивоу, у календарској години која претходи обједињавању. (члан 53. став 1. алинеја 1)

Недозвољено обједињавање ће постојати у случају обједињавања оснивачких, односно управљачких права у два или више издавача штампаних медија који објављују информације из свих области друштвеног живота, без обзира на динамику објављивања, чији укупан годишњи тираж прелази 50% продатог или на други начин реализованог тиража одговарајућих штампаних медија на релевантном националном, регионалном или локалном тржишту у календарској години која претходи обједињавању.

Недозвољено обједињавање ће постојати у случају обједињавања оснивачких односно управљачких права у два или више издавача који пружају аудио, односно аудио-визуелне медијске услуге, чији збирни удео у слушаности, односно гледаности прелази 35% од укупне слушаности, односно гледаности у зони покривања, односно на релевантном националном, регионалном или локалном тржишту у календарској години која претходи обједињавању. (члан 53. став 1. алинеја 3)

Предвиђено је да се под релевантним тржиштем у смислу овог закона сматра територија на којој издавачи издају штампане медије који објављују информације из свих области друштвеног живота, или пружају аудио, односно аудио-визуелне медијске услуге, и на којој постоје исти или слични услови конкуренције, а који се битно разликују од услова конкуренције на суседним територијама, као и да се приликом утврђивања релевантног тржишта узимају у обзир критеријуми за одређивање релевантног географског тржишта прописани у складу са законом којим се регулише заштита конкуренције.

Ради спречавања недозвољеног обједињавања закон, такође, експлицитно забрањује стицање учешћа од преко 50% у оснивачком капиталу између издавача дневних новина, које објављују информације из свих области друштвеног живота, са просечним дневним реализованим тиражом већим од 50.000 примерака на годишњем нивоу, и издавача који пружа аудио и аудио-визуелне медијске услуге (члан 54. став 1.). Такође није дозвољено стицање учешћа преко 50% у оснивачком капиталу између издавача штампаних медија који објављују информације из свих области друштвеног живота, без обзира на динамику објављивања, и издавача који пружа аудио и аудио-визуелне медијске услуге на истом релевантном тржишту ужем од националног. (члан 54. став 2.)

Закон регулише да је лице које се, поред делатности издавача медија, бави и дистрибуцијом медијских садржаја, дужно да делатност издавача медија обавља преко повезаног правног лица. Законом је прецизно дата дефиниција повезаног лица.

Постојање угрожавања медијског плурализма, за штампане медије, утврђује министарство надлежно за послове информисања док постојање угрожавања медијског плурализма, за штампане и електронске медије и само за електронске медије утврђује регулаторно тело надлежно за електронске медије, у складу са законом којим се уређује област електронских медија.

Прописан је и поступак који се спроводи у случају кад је утврђено постојање угрожавања медијског плурализма као и последице непоступања по издатом упозорењу.

**ВIII. ПРАВО НОВИНАРА НА РАДУ И ПОВОДОМ РАДА,
УРЕДНИЦИ, ПРОФЕСИОНАЛНА УДРУЖЕЊА НОВИНАРА
И ПРЕДСТАВНИЦИ НОВИНАРСКИХ УДРУЖЕЊА
(чл. 56–67)**

Законом се пружа радноправна заштита новинару, у складу са прописима из области радног права, а којом се појачава основ за заштиту професионалног новинарског интегритета од злоупотреба закона и шиканирања у циљу спречавања слободе јавног информисања.

Заштићено је и право новинара на објављивање тврдњи и изношење ставова и мишљења, његово право на изношење ставова, односно мишљења ван медија као лични став, право да одбије извршење налога којим би се кршила правна правила и етика новинарске професије, као и право на аутентичност прилога које подразумева да се новинаров прилог чији је смисао измењен у уређивачком поступку не сме објавити под именом новинара без његовог пристанка. (чл. 56. и 57.)

Закон такође садржи и одредбу о новинарској тајни којом се гарантује новинару да не мора открити податке који се односе на извор информације, осим ако се ти подаци односе на кривично дело, односно учиниоца кривичног дела, за које је законом запрећена казна затвора од најмање пет година, и ако се подаци не могу прибавити на други начин. (члан 58.)

Обавеза послодавца да за све запослене у медију утврди распоред радног времена и да писану одлуку о распореду радног времена доставља запосленима 48 часова раније. Распоред радног времена се може изменити најкасније у току радног дана, за наредни радни дан уколико наступе околности које се нису могле предвидети, отклонити или избећи и да се писана одлука мора израдити у року од 24 часа. (члан 59. и 60.)

Предвиђена је могућност увођења приправности за рад која не може трајати дуже од четири часа дневно, односно 12 часова недељно. Накнада за сваки сат који се проведе у режиму приправности за рад износи 15% вредности радног сата основне зараде запосленог, а постоји и могућност да се утврди и виши износ општим актом послодавца, колективним уговором или уговором о раду. (члан 61.)

Запослени има право да не одговара на комуникацију послодавца у току недељног и годишњег одмора, без обзира на који начин је она извршена и за то му се не може изрећи дисциплинска мера, нити може трпети неке друге штетне последице. (члан 62.)

Кад је у питању примена одредби колективног уговора код послодавца предвиђено је да се примењује на све запослене код тог послодавца. Након закључења колективног уговора у делатности јавног информисања он се примењује на све запослене који су ангажовани код послодавца који су чланови удружења послодавца – учесника колективног уговора а односе се и на послодавце који накнадно приступе удружењу послодавца које је учесник колективног уговора као и на удружења послодавца која накнадно приступе колективном уговору. (члан 63.)

Законом је утврђено да медиј мора имати главног уредника и да је он истовремено и одговорни уредник медија, као и да главни уредник може бити само лице које има пребивалиште на подручју Републике Србије и које не ужива имунитет од одговорности. Ово је учињено како би се избегла могућност избегавања одговорности од стране главног

уредника медија. Поред тога, медиј може имати уреднике и за поједино издање, рубрику, односно програмску шему. (члан 64.)

У овом одељку гарантује се слобода оснивања новинарских удружења, која у новим условима треба да имају посебну улогу и одговорност, пре свега када се ради о доношењу и примени професионалних кодекса. Такође, новинарска удружења имају и правни интерес за мешање у радном спору у коме учествује члан тог удружења, ако се он томе не противи. (чл. 65. и 66.)

На крају овог одељка, уређен је положај представника иностраних медија и дописништава. Закон предвиђа да они имају иста права и обавезе као и домаћи уредници, новинари и остали сарадници. Представници иностраних медија, ради лакшег обављања новинарског послса, могу да се упишу у евидентију иностраних представника и дописништава, која се води у министарству надлежном за послове информисања, на основу чега им се издаје одговарајућа легитимација. Страно дописништво, као организовано представништво страног медија, стиче својство правног лица уписом у ову евидентију. Министарство надлежно за послове информисања ближе уређује начин и поступак вођења и уписа у евидентију и издавања легитимација. (члан 67.)

IX. ДИСТРИБУЦИЈА МЕДИЈА И МЕДИЈСКИХ САДРЖАЈА (чл. 68–79)

Ово поглавље садржи одредбе које се односе на дистрибуцију медија и медијских садржаја и представља разраду одредбе Устава Републике Србије која се односи на слободу медија, којом је предвиђено да у Републици Србији нема цензуре, те да надлежни суд може спречити ширење информација и идеја путем средстава јавног обавештавања у прецизно одређеним, Уставом утврђеним случајевима, и само ако је то неопходно у демократском друштву.

Ради поштовања законске обавезе објављивања импресума од стране медија, најпре је, кроз посебну законску одредбу, регулисано да дистрибутер има право да одбије да дистрибуира медиј без импресума. У случају да дође до спора поводом информације објављене у медију, који је дистрибутер прихватио да дистрибуира без импресума, одговорност сноси и дистрибутер. (члан 69.)

Законом је регулисан институт забране одбијања дистрибуције. Да би се спречила могућност злоупотребе дистрибуције медија од стране лица које се бави дистрибуцијом медија, предложено је да дистрибутер не сме примењивати неједнаке услове дистрибуције у односу на различите учеснике на медијском тржишту, као и да не сме на други начин значајно ограничавати, нарушавати или спречавати конкуренцију на релевантном медијском тржишту, на територији Републике Србије, сходно одредбама закона којим се регулише заштита конкуренције. Издавач медија, чија је дистрибуција обустављена, у целости или у значајном делу, има право да пред надлежним судом захтева накнаду штете коју је услед тога претрпео. (члан 70.)

Полазећи од Устава Републике Србије и од поменутих ставова Европског суда за људска права, Законом је предвиђено да може доћи до забране дистрибуције информација или другог медијског садржаја. На предлог вишег јавног тужиоца, надлежни виши суд може забранити дистрибуцију информације или другог медијског садржаја (у даљем тексту: информација) ако је то неопходно у демократском друштву и ако се у

информацији позива на: (1) акт непосредног насиљног рушења уставног поретка; (2) акт непосредног насиља према лицу или групи на основу расе, националности, вероисповести, сексуалне опредељености, инвалидитета или другог личног својства, а од објављивања информације непосредно прети озбиљна и непоправљива последица чије се наступање не може спречити на други начин. (члан 71.)

Предлог за забрану дистрибуције информације (даље: предлог за забрану) подноси надлежни јавни тужилац. Предлогом за забрану може се захтевати да се забрани дистрибуција претходно поменутих информација, одузму примерци новина који садрже те информације ако се сврха забране може постићи само на тај начин, односно да се забрани ширење такве информације путем другог медија. (члан 72.)

На предлог надлежног јавног тужиоца, надлежни суд може донети решење о привременој забрани дистрибуције информације до правноснажне одлуке о забрани. По овом предлогу суд одлучује у року од 6 сати од његовог подношења. Надлежни суд дужан је да решење о привременој забрани одмах достави издавачу, главном уреднику, као и дистрибутеру или штампарији. Надлежни суд налаже надлежном органу, министарству које се бави унутрашњим пословима, да онемогући дистрибуцију информације на основу поменутог решења. (члан 73.)

Претрес по предлогу за забрану мора се одржати у року од 24 часа од тренутка пријема предлога, а претрес се може одржати и без присуства уредно позваних странака, на шта се странке у позиву на претрес изричito упозоравају. (члан 74.)

Решење по предлогу за забрану суд доноси одмах по завршеном претресу, а председник већа објављује га без одлагања. Ако се предлог за забрану одбија, у одлуци којом се одбија предлог за забрану, ставља се ван снаге мера онемогућавања привремене дистрибуције информација. (члан 76.). Ако суд одбије предлог за забрану, издавач има право на накнаду штете која је проузрокована неоснованом привременом забраном. (члан 77.)

Предложеним одредбама прецизно су утврђена и друга питања у вези вођења овог поступка укључујући и право на жалбу против решења првостепеног суда. Поменута решења кореспондирају са чланом 10. Европске Конвенције о заштити људских права и основних слобода, чланом 11. Повеље европске уније о основним правима и поменутом праксом Европског суда за људска права.

X. ПРИВРЕМЕНО ЧУВАЊЕ МЕДИЈСКОГ ЗАПИСА И ПРАВО УВИДА (чл. 80–84)

У овом поглављу, утврђена је обавеза привременог чувања записа медија од стране издавача, као и рокови чувања различитих врста записа, који су усклађени са роковима за евентуално обраћање суду ради заштите права онога на кога се објављена информација односи.

Утврђена је и обавеза издавача да стави на увид и достави чувани запис медија на захтев суда, органа унутрашњих послова или другог заинтересованог лица. Одређени су и рок, процедура стављања на увид и достављања, трошкови израде копије записа, као и забрана злоупотребе права на увид у запис медија.

XI. ПОСЕБНА ПРАВА И ОБАВЕЗЕ У ЈАВНОМ ИНФОРМИСАЊУ

(чл. 85–90)

Законом су уређена посебна питања из области јавног информисања и то: претпоставка невиности; објављивање информација у вези са кривичним поступком; забрана говора мржње, заштита малолетника и забрана јавног излагања порнографији.

Одредба која се тиче претпоставке невиности односи се на забрану да се у медију неко означи учиниоцем кажњивог дела, односно огласи кривим или одговорним пре правноснажности одлуке суда или другог надлежног органа. (члан 85.)

Одредба којом се регулише објављивање информација у вези са кривичним поступком, представља новину у оквиру ове главе. Република Србија овим одредбама усаглашава свој Закон о јавном информисању и медијима са међународним стандардима, и праксом Европског суда за људска права. Посебно је истакнуто да се информације везане за кривични поступак који је у току могу објавити тек након што су изнете на главном претресу, или ако су прибављене или ако су могле бити добијене од органа јавне власти на основу закона којим се уређује приступ информацијама од јавног значаја. Овом одредбом обезбеђује се поштовање претпоставке невиности и право окривљеног на фер суђење. (члан 86.)

Одредбом којом се регулише забрана „говора мржње”, прецизно је дефинисано шта се сматра „говором мржње” (односно у ком случају не постоји одговорност за објављену информацију). (чл. 87. и 88.)

Одредба о заштити малолетника, за циљ има заштиту слободног развоја личности малолетника, и у складу са тим је предвиђено да медији морају посебно водити рачуна да њихов садржај и начин дистрибуције не нашкоди моралном, интелектуалном, емотивном или социјалном развоју малолетника. (члан 89.)

Одредбом о забрани јавног излагања порнографије, спречава се могућност да штампани медиј са порнографским садржајем буде доступан малолетницима. Истом предложеном законском одредбом, детаљно је уређено да штампани медиј са порнографским садржајем на насловној и последњој страни не сме да садржи порнографију, те да мора имати видно упозорење да садржи порнографију, као и упозорење да није намењен малолетницима. На порнографске аудио и аудио-визуелне медијске садржаје, као и на садржаје који се дистрибуирају путем интернета, предвиђено је да се примењују одредбе посебног закона којим се уређује област електронских медија. (члан 90.)

XII. ИНФОРМАЦИЈЕ О ЛИЧНОСТИ **(чл. 91–94)**

Законом је уређен начин заштите права личности, гарантованог Уставом. То значи да је слобода информисања ограничена само у мери у којој је то неопходно да би се остварила заштита личних права појединача.

Полазећи од наведених опредељења, Законом се уређује заштита достојанства личности лица на које се односи информација. Закон предвиђа да није дозвољено објављивање информација којима се врши повреда части, угледа или пијетета, односно којима се лице приказује у лажном светлу, уколико интерес за објављивањем информацијама не претеже над интересом заштите достојанства и права на аутентичност. (члан 91.)

Уређено је објављивање информација из приватног живота и личних записа. У оквиру ових одредби одређена су правила која се односе на услове када је допуштено објављивање информација из приватног живота и личних записа. (чл. 92. и 93.)

Предвиђени су случајеви када није потребан пристанак за објављивање информације из приватног живота, ако у конкретном случају интерес јавности да се упозна са информацијом, односно записом, претеже у односу на интерес да се спречи њено објављивање. (члан 94.)

ХIII. ОДГОВОР НА ИНФОРМАЦИЈУ И ИСПРАВКА ИНФОРМАЦИЈЕ (чл. 95–112)

У овом поглављу Закона, утврђена су правила која се односе на право на одговор и право на исправку информације. Реч је о механизима за отклањање последица, објављивања неистинитих, непотпуних или нетачно пренетих информација, према лицу чије је право односно правни интерес повређен објављивањем информације.

Законом је детаљно регулисано Уставом утврђено право на одговор и право на исправку информације. Док са једне стране, одговор представља правни механизам који гарантује право лицу које је погођено објављивањем информације да на ту информацију јавно реагује тако што ће изнети своје чињеничне тврђење, право на исправку гарантује појединцу да може да захтева од суда мериторно утврђивање да је објављена информација неистинита, непотпuna или нетачно пренета, као и да може да захтева да суд главном уреднику нареди, да без накнаде, објави исправку те информације као неистините, непотпуне или нетачно пренете. У складу са овом основном разликом између ових механизма заштите, у законском тексту су за њих одређени и посебни правни режими који се односе на услове, као и поступак и рокове за објављивање одговора односно исправке.

Нарочито треба истаћи, да је у овом поглављу детаљно разрађено и начело једнаке делотворности информације и одговора, односно исправке, утврђена забрана преиначења и коментарисања одговора и исправке, а такође су и таксативно набројани разлози за необјављивање одговора.

XIV. ДРУГИ ОБЛИЦИ СУДСКЕ ЗАШТИТЕ (чл. 113–118)

Закон садржи и посебно поглавље који се односе на друге облике судске заштите. У случају повреде претпоставке невиности, забране говора мржње, права и интереса малолетника, забране јавног излагања порнографског садржаја, права на достојанство личности, права на аутентичност, односно права на приватност, лице чије је право повређено може тужбом против главног уредника медија захтевати: (1) утврђивање да је објављивањем информације, односно записа повређено право, односно интерес, (2) пропуштање објављивања као и забрану поновног објављивања информације односно записа и (3) предају записа, уклањање или уништење објављеног записа (брисање видео записа, брисање аудио записа, уништење негатива, одстрањење из публикације и слично). Активна легитимација за подношење ове тужбе, припада и правном лицу чија делатност има за циљ заштиту људских права у случају повреде забрана говора мржње и права и интереса малолетника.

XV. ИНФОРМАЦИЈЕ О ИСХОДУ КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА (чл. 119-123)

Закон уређује и право на објављивање информације о исходу кривичног поступка, односно могућност правне заштите интереса лица о коме је раније била објављена информација да је против њега покренут кривични поступак, да након окончања поступка захтева од главног уредника медија у коме је информација била првобитно објављена да објави информацију о правноснажном обустављању поступка, одбијању оптужбе или ослобађању од оптужбе. Захтев се подноси главном уреднику најкасније 30 дана од дана правноснажног окончања кривичног поступка, а информација чије се објављивање тражи може да садржи само чињенице које се односе на правноснажно окончање поступка, а не и мишљење и коментар поводом првобитне информације. У наставку овог поглавља утврђен је и рок за објављивање информације и таксативно су набројани разлози услед којих главни уредник није дужан да објави информацију (односно део информације).

XVI. НАКНАДА ШТЕТЕ (чл. 124–130)

Закон предвиђа правила о накнади материјалне и нематеријалне штете лицу на које се односи информација чије је објављивање забрањено, независно од других средстава правне заштите која му стоје на располагању, у складу са одредбама овог закона. Право на накнаду штете има и лице којем није објављен одговор, исправка или друга информација чије је објављивање наложено одлуком надлежног суда, а које због необјављивања трпи штету. Новинар, односно главни уредник одговара за штету, ако се докаже да је штета настала његовом кривицом, а издавач одговара без обзира на кривицу. Новинар, главни уредник и издавач медија солидарно одговарају за штету која је наступила објављивањем наведених информација. Законом су предвиђени и случајеви када новинар, главни уредник и издавач медија не одговарају за штету (нпр. у случају да је информација објављена у емисији која се еmitује уживо или је информација верно пренета са јавног скупа, а новинар је поступао са дужном новинарском пажњом). Такође, Законом је предвиђено да за штету проузроковану објављивањем неистините или непотпуне информације која потиче од органа јавне власти одговара Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе чији је то орган, без обзира на кривицу. У складу са упоредним искуством као и праксом Европског суда за људска права, Законом су утврђени и критеријуми које суд посебно цени приликом одлучивања о висини накнади штете, као што су: (1) да ли је тужилац покушао да умањи штету коришћењем других средстава правне заштите, у складу са одредбама овог закона; (2) да ли је тужени онемогућио тужиоцу да умањи штету објављивањем одговора, исправке или друге информације на основу одлуке надлежног суда.

XVII. ПРАВО НА ДЕО ДОБИТИ (чл. 131)

Ово поглавље Закона садржи само један члан којим се установљава још једно право лица коме је објављеном информацијом повређено лично достојанство, аутентичност, односно приватност. То је право повређеног лица да од издавача тужбом захтева део

добити остварене објављивањем информације, односно записа, сразмерно томе колико је објављивање допринело остварењу добити, независно од других средстава правне заштите која том лицу стоје на располагању, у складу са одредбама овог закона.

XVIII. ОБЈАВЉИВАЊЕ ПРЕСУДЕ (чл. 132)

Још једно право у парницима по тужби, због повреде претпоставке невиности, забране говора мржње, права и интереса малолетника, забране јавног излагања порнографског садржаја, права на достојанство личности, права на аутентичност, односно права на приватност, по тужби за накнаду штете и тужби за деобу добити, је право тужиоца да захтева од суда да наложи главном уреднику да објави правноснажну пресуду без коментара и без одлагања, о свом трошку, а најкасније у другом наредном броју новина, односно, у другој наредној радио или телевизијској емисији од дана када је пресуда постала правноснажна.

XIX. ЗАЈЕДНИЧКЕ ОДРЕДБЕ ПОСТУПАКА ПРАВНЕ ЗАШТИТЕ (чл. 133–143)

У овом поглављу Закона, садржане су заједничке одредбе које се односе на судски поступак правне заштите по тужби за: објављивање одговора, исправке, повреду претпоставке невиности, забрану говора мржње, права и интереса малолетника, забрану јавног излагања порнографије, права на достојанство личности, права на аутентичност, односно права на приватност, као и накнаду штете и права на деобу добити. Њиме је утврђена хитност поступка, детаљно су уређена правила која се односе на главну расправу, доношење пресуде, пресуду, праву на жалбу, ревизију и др.

XX. НАДЗОР (чл. 144-145)

Утврђено је да надзор над спровођењем овог закона врши орган државне управе надлежан за послове јавног информисања, а на територији аутономне покрајине, покрајински орган управе надлежан за послове јавног информисања, као поверен послове.

Предвиђено је формирање инспекцијске службе као и да инспекцијски надзор над применом Закона и прописа донетих на основу њега врши министарство. На територији аутономне покрајине, инспекцијски надзор врши надлежан орган аутономне покрајине, као поверен посао.

XXI. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ (чл. 146–153)

Закон утврђује постојање привредног преступа и прекршаја за случај повреда одређених обавеза утврђених у претходним поглављима, од стране одговорног лица у органу јавне власти, дистрибутера медија и издавача као и одговорног лица у њима, главног уредника, затим физичког лица које је издавач штампаног медија или пружалац услуга радио и/или телевизијског програма, као и одговорног лица у органу јавне власти.

Казнене одредбе имају најпре превентиван карактер (обезбеђују поштовање обавеза поменутих субјеката утврђених овим законом) али и репресивни (јер се у случају непоштовања законом утврђених обавеза, активира примена санкције - новчана казна). Новчана казна за привредне преступе и прекршаје, креће се у распону који не доводи у питање ограничење слободе јавног информисања.

ХХII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ (чл. 154–160)

У овом, последњем, поглављу Закона, утврђене су прелазне и завршне одредбе.

У првој прелазној одредби, предвиђено је да ће се поступци започети пре ступања на снагу овог закона спровести по одредбама Закона о јавном информисању и медијима („Службени гласник РС”, бр. 83/14, 58/15 и 12/16 – аутентично тумачење). (члан 154.)

У другој прелазној одредби, предвиђен је рок у коме је издавач медија, уколико то већ није учинио, региструје податке о медију из члана 47. став 1. тач. 2) и 8), као и да ће регистратор медија избрисати из Регистра медија по службеној дужности, без доношења посебног акта о брисању уколико се то не учини у предвиђеном року. (члан 155. ст.1. и 2.)

Произвођачи медијских садржаја су дужни да у року од шест месеци од дана успостављања Евиденције поднесу пријаву за евидентирање података који се уписују у Евиденцију производија медијских садржаја. (члан 155. став 3.)

Трећом прелазном одредбом предвиђено је да ће се поступци приватизације издавача медија који су започети до дана ступања на снагу овог закона, окончати у складу са прописима којима се уређују услови и поступак промене власништва јавног капитала и са одредбама овог закона. (члан 156. став 1.)

Приватизација издавача медија се врши на начин којим се купац медија обавезује да обезбеди континуитет у производњи медијских садржаја од јавног интереса у периоду од две године од дана закључивања уговора о продаји капитала. (члан 156. став 2.)

Континуитет у производњи медијских садржаја за електронске медије подразумева обавезу одржавања удела програмског времена у складу са програмском шемом која је важила у периоду од 12 месеци пре дана ступања на снагу овог закона, а за штампане медије одржавање уређивачке концепције коју је усвојио надлежни орган издавача, а која је важила у том медију у периоду од 12 месеци пре ступања на снагу овог закона. (члан 156. ст. 3 и 4.)

Испуњење уговорених обавеза контролише министарство надлежно за послове привреде. (члан 156. ст. 5. и 6.)

Предвиђено је да уколико капитал издавача медија не буде продат у року од две године од дана ступања на снагу овог закона. Поступак продаје капитала се обуставља, а капитал издавача се приватизује преносом капитала на запослене без накнаде у даљем року од шест месеци. (члан 156. став 7.)

У случају да запослени не прихвате пренос бесплатних акција медиј престаје да постоји и брише се из регистра медија по службеној дужности на основу обавештења министарства надлежног за послове привреде да запослени нису прихватили бесплатни пренос акција, а издавач медија је дужан да донесе одлуку о престанку рада медија и промени делатности. (члан 156. став 9.)

Кад је у питању закључење уговора о продаји капитала за електронске медије регулисан је поступак сарадње министарства надлежног за послове привреде и Регулаторног тела за електронске медије. (члан 157.).

Првом завршном одредбом предвиђено је да ће Влада у року од 120 дана, од дана ступања на снагу овог закона, донети подзаконски акт предвиђен чланом 13. овог закона. (члан 158. став 1.)

Министарство надлежно за послове информисања дужно је да у року од 120 дана од дана ступања на снагу овог закона донесе подзаконске акте предвиђене чл. 25, 27, 28, 30, 31, 33 и 51. овог закона. (члан 158. став 2.)

Другом завршном одредбом предвиђено је да даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о јавном информисању и медијима („Службени гласник РС”, бр. 83/14, 58/15 и 12/16 – аутентично тумачење) који је донет 2014. године. (члан 159.)

Трећом завршном одредбом, одређено је да овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, осим чл. 31.–34., члана 47. став 1. тач.11) – 14) и став 2. који почињу да се примењује од 1. јануара 2025. године. (члан 160.)

4. СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА ПРИМЕНУ ЗАКОНА

За примену овог закона средства ће бити обезбеђена у буџетима органа јавне власти које расписују конкурсе за суфинансирање пројеката у области јавног информисања и у складу са лимитима који се одређују за сваку буџетску годину.